

Atalanta heeft steeds meer last van

De auteur verzamelt al jaren rupsen van de Atalanta voor zijn vlinderkweek. Daarbij is hem opgevallen, dat het aantal geparasiteerde rupsen dramatisch lijkt te zijn toegenomen.

Joh. H. Stolk

SUMMARY

An amateur has found that the number of parasitized caterpillars of *Vanessa atalanta* has increased alarmingly in the past 35 years. In field observations, the percentage of parasitized caterpillars ranges from 22% in 1955 to 89% in 1990.

Vanaf 1955 kweek ik onder meer de Atalanta (*Vanessa atalanta*), de ons allen wel bekende trekvlinder. Als ik mijn veldwaarnemingen en kweekresultaten vanaf die tijd tot nu met elkaar vergelijk, dan kom ik tot de conclusie dat het aantal geparasiteerde rupsen enorm is toegenomen (zie tabel 1). Vond ik bij Utrecht, Zeist en Delden (Ov.) in 1955 en bij Oldenzaal in 1956 nog tientallen rupsen die gezond waren, het percentage geparasiteerde rupsen liep sindsdien op van 22% tot minstens 89% tegenwoordig! Nog op 6 t/m 10 augustus 1977 vond ik 28 Atalantarupsen bij Vorden, op twee na alle gezond.

Kom daar nu nog maar eens om! Een slootrand bij Linschoten telde tussen 1972 en 1983 op de netels aldaar zo'n vijftig tot honderd rupsen per jaar, met steeds hogere parasieten-percentages.

De waarnemingen komen van verscheidene plaatsen in het land. Helaas is niet elk jaar konsekvent op dezelfde plekken geteld. Toevallige fluktuaties per plaats kunnen dan een invloed hebben op het eindresultaat. Harde uitspraken zijn derhalve nauwelijks te doen. Toch geven de cijfers wel een tendens aan.

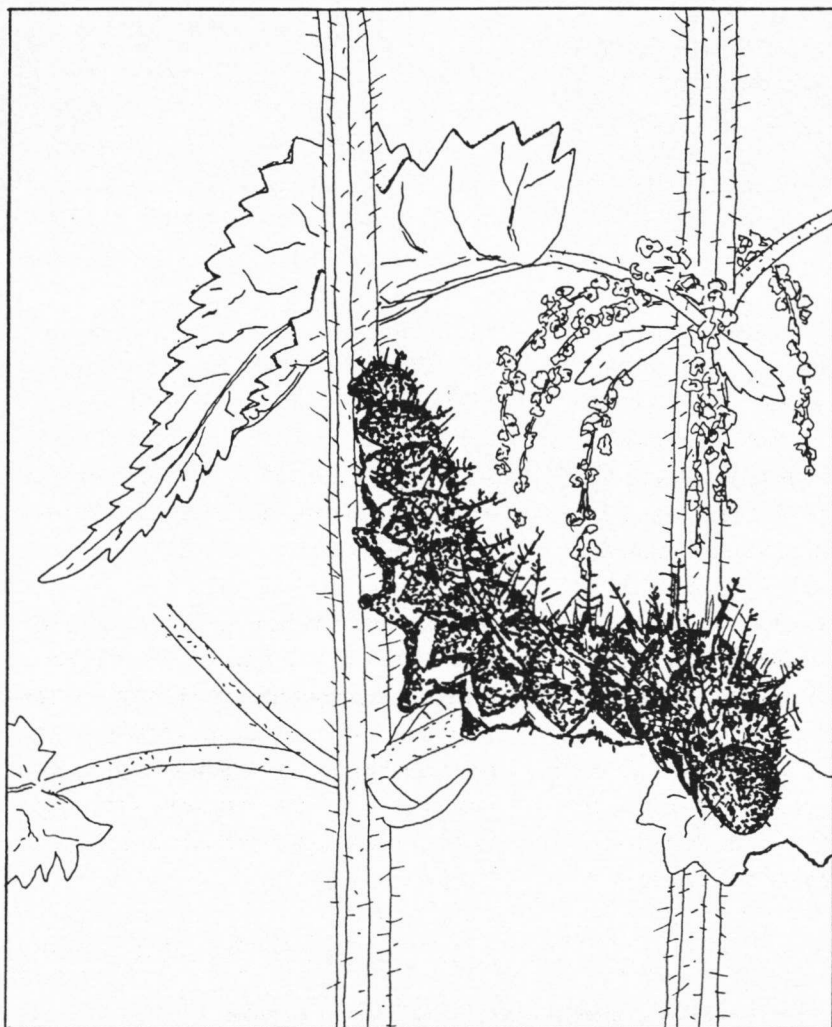
Tabel 2. Aantal gevonden en geparasiteerde rupsen, verdeling over de maanden

	juni	juli	aug.	sept.
aantal rupsen	26	126	200	162
aantal geparasiteerd	1	63	88	106
percentage geparasiteerd	4	50	44	65

Tabel 1. Het aantal gevonden en geparasiteerde rupsen per periode van vijf jaar.

	Tijdvak	# waarn.	# geparas.	% geparasiteerd
1	'55-'60	117	26	22
2	'61-'65	50	20	40
3	'66-'70	29	9	31
4	'71-'75	37	14	38
5	'76-'80	57	15	26
6	'81-'85	107	71	66
7	'86-'90	118	105	89
	'55-'90	515	260	50

parasieten

Opgesplitst naar de maanden waarin de meeste rupsen werden gezien, valt op dat het percentage geparasiteerde rupsen in juli, augustus en september weinig verschilt (tabel

2). Alleen in juni worden nauwelijks geparasiteerde rupsen gevonden. In sommige jaren werd alleen in die maand geteld, hetgeen het lage percentage parasieten verklaart in 1958, 1966 en 1971. Het totaal aantal gevonden rupsen in juni is echter zo laag, dat geen verstoring van het totaalbeeld optreedt. De overige maanden werd ongeveer evenveel geteld.

In 1984 is ondergetekende verhuisd naar Lunteren. Veel waarnemingen komen sinds die tijd dan ook uit die omgeving. Meer dan de helft van de waarnemingen is echter elders verricht, onder andere in Gorinchem, Bunnik, Reeuwijk en Woudrichem. Het is dus niet zo dat een geografisch verschil is aangetoond.

Tijdstip van zoeken en plaats van zoeken, hebben zoals uit bovenstaande blijkt, geringe invloed op het aantal gevonden geparasiteerde rupsen. De voorzichtige conclusie zou kunnen luiden, dat de *Atalanta* steeds sterker wordt geparasiteerd. Om harde uitspraken te doen, zouden echter veel meer waarnemingen nodig zijn.

Stellig moet het aantal migrerende *Atalanta*'s in ons land enorm zijn, wil de soort enigzins de 'tol' van de parasitering kunnen opbrengen.

Wellicht dat andere lezers soortgelijke of juist tegengestelde ervaringen hebben met geparasiteerde *Atalantarupsen*. Graag reacties!

